

ADF INTERNATIONAL

28 aprilie 2015

ÎN ATENȚIA CAMEREI DEPUTAȚILOR, PARLAMENTUL ROMÂNIEI

RE: Legalizarea parteneriatelor dintre persoanele de același sex

Asociația **ADF International**, împreună cu **Ordo Iuris**, susține respingerea proiectului de lege 340/2015 privind reglementarea parteneriatului civil, pe baza argumentelor expuse mai jos.

Prezentul proiect de lege reprezintă o încercare camuflată de a legifera parteneriatul civil dintre persoane de același sex, subiect care a primit deja vot politic negativ în ambele Camere ale Parlamentului și a fost respins definitiv, printr-un vot covârșitor, pe 11 iunie 2014. Tocmai din acest motiv, noul proiect de lege, 340/2015, omite cu rea intenție orice referire la persoanele de același sex ca fiind beneficiarii parteneriatului, urmărind, în același timp, să abroge articolul 277(3) din Codul Civil prin articolul 35, plasat strategic în dispozițiile tranzitorii ale proiectului de lege. Menționăm că articolul 277(3) din Codul Civil prevede că:

‘Parteneriatele civile dintre persoane de sex opus sau de același sex încheiate sau contractate în străinătate fie de cetățeni români, fie de cetățeni străini nu sunt recunoscute în România’.

Chiar și în lipsa expresă a articolului 35, prezentul proiect de lege este problematic, deoarece ar crea, indirect, cadrul juridic pentru reglementarea parteneriatelor civile dintre persoane de același sex. Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, Grecia, care introdusese doar parteneriatele civile dintre heterosexuali, a fost obligată în 2013 să ofere aceleași beneficii legale și persoanelor homosexuale.¹

În acest sens, este important de subliniat că nu există nicio obligație legală, la nivel european, ca statele membre să reglementeze uniunile sau parteneriatele civile dintre persoane de același sex. Acest lucru rămâne de competența fiecărui stat membru în parte, în virtutea principiului subsidiarității.² De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a clarificat faptul că Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu garantează un drept la uniuni civile sau la căsătorie al persoanele de același sex.³ Recunoașterea legală a uniunilor sau a căsătoriei dintre persoanele de același sex cade sub incidența marjei de apreciere a statelor. De aceea, invocarea statelor membre ale UE care recunosc parteneriatele civile nu are relevanță juridică, deoarece nu evidențiază: a) vreo obligație legală comunitară sau b) o regulă generală aplicabilă situației specifice României.

¹ *Vallianatos și alții c. Grecia*, cererile nr. 29381/09 și 32684/09 (2013), para. 92. Curtea Europeană a considerat că, din moment ce Grecia a introdus parteneriatul civil doar pentru heterosexuali, discriminează împotriva persoanelor de același sex.

² Art. 5, TUE.

³ *Schalk și Kopf c. Austria*, cererea nr. 30141/04 (2010).

Une alliance consacrée à la défense juridique de la liberté

Vienna | Brussels | Geneva | New York | Washington D.C. | Mexico City

Rue Guimard 15

1040 Brussels, Belgium

Phone: + 32 2 899 98 70 | Fax: + 32 2 899 98 76

ADFinternational.org

Chiar și punând deoparte problema parteneriatelor dintre persoane de același sex, deficiențele prezentului proiect de lege sunt numeroase. În continuare, am dori să facem o prezentare succintă a principalelor probleme juridice care s-ar naște în urma adoptării proiectului de lege.

1. Obiecția de conștiință

Lipsa reglementării obiecției de conștiință în dreptul românesc și negarantarea acesteia de către prezentul proiect de lege duc la situația în care notarii cu obiecții puternice de conștiință (de exemplu, creștinii practicanți care consideră concubinajul și relațiile între persoanele de același sex ca fiind păcate) să fie obligați legal să încheie parteneriate civile. Dorim să atragem atenția Parlamentului României că obiecția de conștiință se regăsește în cadrul articolului 9 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (libertatea de conștiință, de gândire și religie) și în articolul 18 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice (libertatea de conștiință, de gândire și religie) și este consfințit de o jurisprudență generoasă.⁴

2. Diminuarea protecției căsătoriei

Prezentul proiect de lege prevede ca partenerii să aibă drepturi echivalente (cu privire la nume, succesiune, comunitatea legală a bunurilor)⁵ sau superioare (zile libere ca urmare a încheierii parteneriatului)⁶ celor pe care le au persoanele căsătorite, dar cu asumarea unor obligații inferioare (prin parcurgerea unor proceduri simplificate). De aceea, legalizarea parteneriatului civil ar duce, din păcate, la proliferarea unor astfel de parteneriate și la o protecție redusă a căsătoriei, care este celula de bază a oricărei societăți.

3. Proiectul discriminează căsătoria

Spre deosebire de coabitare, instituția căsătoriei încurajează atât procrearea responsabilă, cât și stabilitatea economică și emoțională a copiilor. Legalizarea parteneriatului civil ar avea un impact devastator asupra căsătoriei, deoarece ar transmite mesajul că societatea sprijină în mod egal relațiile sexuale și legătura matrimonială. Tânăra generație trebuie să fie încurajată să se căsătorească și să rămână căsătorită și nu să experimenteze diverse cadre legale care nu se bazează pe responsabilitate și pe angajamente de lungă durată. Legislația trebuie să încurajeze o cultură pro-viață și pro-familie și nu o cultură care subminează căsătoria. Acest lucru este cu atât mai important cu cât România trece printr-o criză demografică deplorabilă...

⁴ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Bayatyan c. Armenia* [GC], cererea nr. 23459/03 (2011), *Savda c. Turcia*, cererea nr. 42730/05 (2012), etc. Comitetul ONU al Drepturilor Omului, *Yoon și alții c. Korea*, cererile nr. 1321/2004 și 1322/2004 (2006), *Jung și alții c. Korea*, cererile nr. 1593-1603/2007, *Jeong și alții c. Korea*, cererile nr. 1642-1741/2007 (2011). Obiecția de conștiință a fost recunoscută și de Rezoluția 1763(2010) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

⁵ Art. 8-9, Proiectul de lege 340/2015.

⁶ *Id.*, art. 29. Acestea există și cu privire la persoanelor căsătorite, dar nu în virtutea legii, ci ca urmare a contractului colectiv de muncă, negociat cu angajatorul.

4. Proiectul naște riscul poligamiei

Proiectul de lege nu prevede niciun mecanism prin care autoritățile publice pot să verifice dacă persoana care dorește să încheie un parteneriat civil este deja căsătorită sau a încheiat unul sau mai multe parteneriate civile. De asemenea, nu există un mecanism de verificare dacă parteneriatul se încheie între persoane pe care legea le consideră incompatibile, de exemplu, rudele apropiate, persoanele minore, adoptator etc.⁷ Totodată, nu există garanții legale pentru a preîntâmpina situația în care o persoană aflată în parteneriat civil nu comunică intenția de a se căsători cu o terță persoană.⁸

Procedura este problematică și derutantă, deoarece parteneriatul civil se încheie în fața notarului, se comunică unui registru diferit de cel al căsătoriei, registrul național de evidență a parteneriatelor civile,⁹ care se ține de fiecare notar în parte care încheie parteneriatul civil... În acest context, va fi extrem de greu ca autoritățile române să împiedice cazurile de poligamie și să protejeze victimele posibilelor abuzuri.

5. Posibilitatea abuzurilor și schemelor de înșelăciune

Procedura simplificată de încheiere notarială și de dizolvare a parteneriatului civil – realizabilă chiar printr-o singură decizie unilaterală - naște posibilitatea abuzurilor și schemelor de înșelăciune, prin vicierea consimțământului la încheierea contractului de parteneriat civil. Conform articolului 2 e), se consideră bunuri comune bunurile dobândite anterior încheierii parteneriatului civil, dacă sunt incluse expres de către parteneri în contract. De asemenea, articolul 9, care prevede comunitatea convențională de bunuri, dă posibilitatea dobândirii facile a bunurilor celuilalt partener. În acest sens, e ușor de prefigurat situația în care o persoană ar fi manipulată să încheie un parteneriat civil și să treacă bunurile proprii (dobândite anterior parteneriatului) drept bunuri comune. Încă o dată, proiectul nu oferă garanții legale care ar descuraja dobândirea ilicită de bunuri, garanții existente în cazul reglementării căsătoriei.

Totodată, riscurile fraudării creditorilor partenerilor sunt foarte mari: spre deosebire de procedura extrem de complexă a modificării regimului matrimonial,¹⁰ prezentul proiect încurajează fraudarea creditorilor, prin omiterea unor aspecte importante, cum ar fi: menționarea,¹¹ publicitatea modificării regimului de parteneriat civil,¹² inventarul bunurilor mobile,¹³ posibilitatea creditorilor de a intenta acțiune revocatorie,¹⁴ de a interveni în cauză,¹⁵ de a invoca oricând, pe cale de excepție, inopozabilitatea modificării sau lichidării regimului matrimonial facute în fraudă intereselor lor.¹⁶ Conform

⁷ *Id.*, art. 7.

⁸ *Id.*, art. 11 b), care prevede că persoana care urmează să încheie un parteneriat civil trebuie să facă doar o declarație pe proprie răspundere privind absența contractării unui parteneriat civil sau dizolvarea parteneriatelor anterioare, fără a se arăta consecințele juridice ale unei astfel de declarații false.

⁹ *Id.*, art. 3.

¹⁰ Art. 369-372, Codul Civil.

¹¹ *Id.*, art. 291.

¹² *Id.*, art. 334.

¹³ *Id.*, art. 361.

¹⁴ *Id.*, art. 369(2).

¹⁵ *Id.*, art. 372(1).

¹⁶ *Id.*, art. 369 (4).

proiectului de lege, 'orice modificare a contractului de parteneriat civil inițial va fi realizată prin încheierea unui act adițional în fața notarului public'.

6. Succesiunea și cheltuielile suplimentare la bugetul de stat

În cazul succesiunii, nu este clar dacă partenerul supraviețuitor e asimilat soțului supraviețuitor (ca grad și cote de succesiune), lucru care va crea probleme în aplicarea legii și în soluționarea litigiilor. De asemenea, trebuie menționat că propunerea adaugă cheltuieli neprevăzute și semnificative la bugetul de stat, prin prevederea ca partenerii să beneficieze de servicii medicale și pensie de urmaș.¹⁷

Pe baza celor de mai sus, este clar că inițiatorul proiectului de lege, printr-o atitudine lipsită de onestitate, urmărește să reglementeze parteneriatele civile dintre persoane de același sex, fără a le supune în mod direct dezbaterilor Parlamentului, care, repetăm, deja s-a pronunțat asupra acestei chestiuni. Chiar și în lipsa problemei partenerilor de același sex, propunerea legislativă este defectuoasă, deoarece nu oferă garanții legale categoriilor de persoane vulnerabile, posibili parteneri sau creditori, care ar putea face obiectul schemelor de înșelăciune, de manipulare și de fraudă. De asemenea, nu există niciun mecanism care să împiedice poligamia sau parteneriatele dintre persoanele care sunt excluse de la acestea, de exemplu, rudele apropiate. Nu în ultimul rând, procedura simplificată de încheiere și de dizolvare a parteneriatele ar putea avea un puternic impact asupra societății române, deoarece ar diminua protecția și importanța oferite căsătoriei și valorilor pe care aceasta le protejează.

Pe baza acestor motive, reiterăm poziția noastră, susținând respingerea proiectului legislativ 340/2015.

Cu respect,

Sophia Kuby
Director EU Advocacy
ADF International

Prof Aleksander Stepkowski
President of Ordo Iuris

ORDO IURIS
INSTYTUT NA RZECZ KULTURY PRAWNEJ

¹⁷ Art. 21 și 22, Proiectul de lege 340/2015.